

ПСИХОДІАГНОСТИКА

СИЛАБУС

ШАНОВНІ СТУДЕНТИ!

Психодіагностика – сучасна наука і галузь практики, що розробляє теорію та інструменти оцінювання і вимірювання індивідуально-психологічних аспектів особистості.

Протягом курсу ви навчитеся застосовувати найбільш відомі психодіагностичні методики, а також ознайомитесь з базовими процедурами розробки діагностичних тестів.

**УСПІХІВ ВАМ
В ОПАНУВАННІ
ПРОФЕСІЄЮ!**

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД, ФАКУЛЬТЕТ, КАФЕДРА

- КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
- ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ
- КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ І ТУРИЗМУ

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітній рівень	бакалавр
галузь знань	05 соціальні та поведінкові науки
спеціальність	053 психологія
освітня програма	Практична психологія
статус дисципліни	нормативна
мова викладання	українська
семестр	VI
навчальний рік	2022-2023
обсяг дисципліни	4 кредити/ 120 годин, серед них: <ul style="list-style-type: none">• 40 - лекційних• 28 - семінарських• 52 - самостійна робота
форма контролю	іспит
викладач	ФЕДЬКО Світлана Леонідівна, канд. психол. наук, доцент https://psy.knlu.edu.ua/vikladachi/
контакти	svitlana.fedko@knlu.edu.ua
дні занять	згідно розкладу занять
консультації	згідно графіку консультацій

СТРУКТУРА СИЛАБУСУ:

- [АНОТАЦІЯ](#)
- [ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ](#)
- [ПОЛІТИКА КУРСУ](#)
- [ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ](#)
- [СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ](#)
- [ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ](#)
- [ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ](#)
- [РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА](#)

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «**Психодіагностика**» є складовою теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія. Протягом вивчення курсу здобувачі ознайомляться з історією розвитку і сучасним станом галузі, організацією і проведенням психодіагностичного дослідження, найбільш відомими сучасними психодіагностичними методиками, а також прийомами і ключовими процедурами розробки психодіагностичного інструментарію.

Предметом вивчення дисципліни є теорія, принципи та інструменти оцінки та вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості. Лекційне викладення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням студентами самостійних завдань і практичних робіт, спрямованих на закріплення і систематизацію знань і здобуття практичних вмінь.

ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу «**Психодіагностика**» полягає в ознайомленні здобувачів з історією розвитку і сучасним станом галузі, організацією і проведенням психодіагностичного дослідження, прийомами і процедурами розробки психодіагностичного інструментарію.

Оскільки компетентісний підхід у сучасній освіті передбачає результатом навчання формування низки конкретних компетентностей, то згідно ОП «Практична психологія», вивчення даної навчальної дисципліни забезпечує наступні: **інтегральна компетентність** - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; **загальні компетентності**: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність бути критичним і самокритичним; здатність глибоко розуміти вітчизняні культурні традиції та їх вплив на психічну діяльність і повсякденну поведінку; глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства; **фахові компетентності**: здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків; здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій; здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження; здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації; здатність дотримуватися норм професійної етики; уміти враховувати кроскультурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення; здатність забезпечувати та підтримувати психологічне здоров'я дітей в умовах шкільного навчання, проводити діагностично-корекційну роботу та психологічний супровід обдарованих дітей.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

У результаті вивчення дисципліни «Психодіагностика» студенти мають:

- предмет, завдання, історію становлення психодіагностики як науки;
- основні психодіагностичні підходи та специфіку їх застосування;
- основні вимоги і процедури розробки тестового інструментарію;
- сучасний стан розвитку психодіагностики в Україні та світі;
- самостійно підбирати діагностичний інструментарій та формулювати психодіагностичний висновок;
- критично аналізувати й оцінювати достовірність одержаних результатів психологічних досліджень, формулювати аргументовані висновки;
- розробляти найпростіші психодіагностичні тести;
- організовувати та реалізовувати психодіагностичну процедуру;
- налагоджувати та підтримувати контакти з різними категоріями досліджуваних;
- здатність самостійно опрацьовувати інформацію, дотримуватись принципів академічної і наукової доброчесності;
- дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики.

Вивчення курсу сприяє досягненню таких програмних результатів навчання:

- ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.
- ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.
- ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.
- ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефаківців.
- ПРН 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
- ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

- ✓ забезпечити викладання навчальної дисципліни згідно робочого плану;
- ✓ дотримуватися норм педагогічної етики, з повагою ставитися до особистості здобувачів;
- ✓ оцінювати навчальні досягнення здобувачів з опорою на визначені критерії для відповідних видів навчальної діяльності (див. [система та критерії оцінювання](#));
- ✓ надавати відповіді на питання студентів щодо змісту курсу та організації навчання;
- ✓ залишатися доступним для комунікації у визначений у силабусі спосіб.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТУДЕНТА

- ✓ виконати навчальну програму курсу в повному обсязі;
- ✓ дотримуватися у спілкуванні норм ділової етики, з повагою ставитися до інших здобувачів і викладача;
- ✓ дотримуватися вимог політики курсу, що зазначена нижче.

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Для оперативної комунікації з викладачем щодо змістовних та організаційних питань з курсу рекомендується використовувати **чатом в системі MS Teams** у робочий час. Використання інших засобів комунікації (корпоративна електронна пошта; соціальні мережі Telegram, Viber, що прив'язані до особистого номеру телефону викладача) допускається, але відповідь може бути надана з затримкою.

Перед тим, як надсилати викладачу питання, рекомендується перевірити чи не міститься відповідь на питання в тексті си́лабусу або серед матеріалів курсу (наприклад, у відповідній команді курсу в системі MS Teams); звернутися з питанням до одногрупників, які можуть знати необхідну інформацію.

ВІДВІДУВАННЯ І ПРОПУСКИ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Відвідування здобувачами вищої освіти лекційних і семінарських занять є обов'язковою умовою успішного проходження навчальної дисципліни.

Відсутність (з поважної та неповажної причини) на лекційному або семінарському занятті не звільняє від навчальної відповідальності і має бути відпрацьована під час консультаційних годин. Для відпрацювання здобувач освіти має бути готовий до обговорення з викладачем питань пропущеного заняття у формі співбесіди.

ПЛАГІАТ, АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ самостійне виконання усіх видів навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю;
- ✓ посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ надання достовірної інформації про результати власної наукової і творчої діяльності.

ВИДИ ЗАНЯТЬ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Курс викладається у форматі **лекцій**, які розкривають основні питання з кожної теми, і доповнюється проведенням семінарських занять.

Для ефективної роботи під час лекції рекомендується: перед початком лекції ознайомитись з її тематикою (див. [тематичний план курсу](#)); пригадати зміст попередньої лекції і встановити зв'язок з новою темою; під час лекції робити конспект (основні тези, найвидатніші факти, різного роду довідки та посилання лектора тощо), намагатися критично осмислювати інформацію, що подається і ставити питання лектору для кращого розуміння навчального матеріалу.

- Під час **семінарських занять** поставлені на лекціях питання вивчаються більш поглиблено, а також аналізується їх значущість для сучасної психологічної науки і можливе практичне застосування засвоєних знань. Заняття проходять у формі обговорення із залученням методу постановки проблемних запитань, націлених на вирішення проблеми або знаходження відповіді на дискусійні питання. Під час семінарського заняття вітається ініціатива студентів у дискусії, їх проактивна позиція.

Для ефективної підготовки до семінарських занять рекомендується: ознайомитись з тематикою і питаннями семінару, а також з рекомендованою до семінару літературою та іншими інформаційними джерелами; студент має бути готовий обговорювати під час семінару всі питання, що визначені до цього заняття у плані (див. [тематичний план курсу](#)).

- Згідно робочої програми з навчальної дисципліни «Психодіагностика», на **самостійну позааудиторну роботу** студента відведено 120 годин. Самостійна робота студентів складається з таких видів роботи: робота з основною та додатковою літературою, матеріалами з мережі Інтернет та конспектами лекцій; виконання самостійних завдань різного характеру і рівня складності; підготовка до семінарів та іспитів (заліків) безпосередньо перед ними. Завдання, винесені на самостійну роботу студента, виконуються ним повністю самостійно і у призначений час подаються на перевірку викладачу.

Для ефективної самостійної роботи рекомендується: уважно ознайомитись зі змістом завдання і вимогами до його виконання і оформлення; оцінити обсяг роботи, яку необхідно провести для його виконання; спланувати час і послідовність дій для виконання самостійної роботи; працювати над завданнями послідовно і систематично, з дотриманням визначених термінів.

СИСТЕМА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів між видами навчальної діяльності змінюється в залежності від форми підсумкового контролю:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
VIII	іспит	аудиторна та самостійна робота	50
		модульна контрольна робота (МКР)	20
		іспит	30

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового бала за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	<i>студент демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міждисциплінарні та міжпредметні зв'язки</i>
«4»	<i>студент демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначенні понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням</i>
«3»	<i>студент частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначенні понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання</i>
«2»	<i>студент демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення</i>

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів

«5»	<i>робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані</i>
«4»	<i>робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані</i>
«3»	<i>робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково</i>
«2»	<i>робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані</i>
«0»	<i>робота не виконана</i>

МКР проводиться наприкінці семестру і охоплює весь зміст навчального модуля. МКР оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

у VIII семестрі
форма підсумкового
контролю – **ІСПИТ**

«5» – 20 балів

«4» – 16 балів

«3» – 12 балів

«2» – 8 балів

Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи студентів

«5»	<i>при виконанні завдання студент демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміє самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки</i>
«4»	<i>при виконанні завдання студент показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки</i>
«3»	<i>при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків</i>
«2»	<i>при виконанні завдання студент показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки</i>
«0»	<i>робота не виконана</i>

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою:

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	форма підсумкового контролю – іспит
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Підсумкова форма контролю у VIII семестрі – **ІСПИТ в усній формі**. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

Для допуску здобувача вищої освіти до іспиту необхідним є виконання ним вимог навчального плану і графіка навчального процесу, а саме: усі пропущені аудиторні заняття мають бути відпрацьовані, усі види робіт, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача на іспиті за 4-бальною шкалою. Отримана оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно» – 30 балів
«добре» – 23 бали
«задовільно» – 18 балів
«незадовільно» – 0 балів

Критерії оцінювання усної відповіді здобувача на іспиті:

«відмінно»	повна і правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних питань курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни
«добре»	в цілому правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими неточностями та недоліками
«задовільно»	поверхнева відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач припускається помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення
«незадовільно»	відсутність будь-якої відповіді на теоретичні запитання внаслідок незнання програмного матеріалу

- ✓ Якщо здобувач на іспиті з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно», «добре», «задовільно»), то йому виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИЧНОЇ ПРАКТИКИ

	години
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПСИХОДІАГНОСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ	
Лекція 1 Психодіагностика як наука. Психодіагностичний метод <ul style="list-style-type: none">• Становлення психодіагностики як науки.• Поняття та завдання психодіагностики на сучасному етапі.• Диференціація психодіагностики та суміжних напрямків дослідження.• Психодіагностичний метод.	2
Семінар 1. <ul style="list-style-type: none">• Предмет і структура психодіагностики як самостійної галузі.• Галузі використання психодіагностики.• Історія розвитку психодіагностики як науки.• Психодіагностичний метод, його специфічні особливості.• Діагностичні підходи.• Тест як основний інструмент діагностики. Різновиди тестів.	2
Лекція 2 Психодіагностичний процес та психологічний діагноз <ul style="list-style-type: none">• Психологічний діагноз та його завдання.• Види психологічного діагнозу.• Процес встановлення психологічного діагнозу.• Основні етапи психодіагностичного процесу.	2
Семінар 2. <ul style="list-style-type: none">• Психологічний діагноз, його предмет і структура. Помилки психологічного діагнозу.• Етап збору даних: особливості ситуації та вибір методик.• Етап переробки інформації: шляхи узагальнення даних та рівні їх інтеграції.• Етап прийняття рішення: рівні діагностичного заключення та типи психологічного діагнозу.	2

Лекція 3	Етичні аспекти психодіагностичного дослідження <ul style="list-style-type: none"> • Етика психодіагностичного дослідження і обстеження. • Кваліфікаційні вимоги до психодіагноста. • Суб'єктивні та об'єктивні джерела діагностичних помилок. • Недосконалість психодіагностичних методик. 	2
	Семінар 3. <ul style="list-style-type: none"> • Етичні принципи психодіагностичного обстеження. • Суб'єктивні джерела діагностичних помилок. Помилки, пов'язані зі збором даних. Інструментальні помилки. Помилки, пов'язані з особистісними особливостями психодіагноста. • Об'єктивні джерела діагностичних помилок. • Помилки, пов'язані з мотивацією досліджуваного. 	2
Лекція 4	Соціокультурні аспекти психодіагностики <ul style="list-style-type: none"> • Вплив культури на особистість. • Діагностична процедура і вплив культури. • Зміст психодіагностичних методик як чинник, що опосередковує зміст культури. 	2
	Семінар 4. <ul style="list-style-type: none"> • Рівні культурних відмінностей за А. Анастасі. • Культурний релятивізм в оцінці психічної норми. • Культурообумовлені і культуронезалежні методики (аналіз і приклади). 	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПСИХОДІАГНОСТИЧНІ ПІДХОДИ		
Лекція 5-6	Вимірювання інтелекту <ul style="list-style-type: none"> • Основні підходи до вивчення інтелекту. • Психометрична модель інтелекту. • Стандартні показники інтелекту. Показник IQ. • Характеристика тестів діагностування інтелекту. TSI Р. Амтхауера. Тест Д. Векслера. Тест Равена (прогресивні матриці). • Поняття соціального та емоційного інтелекту. Тест «Соціальний інтелект» Дж.Гілфорда – М.Селлівана. Тест «Емоційний інтелект» Н.Холла. 	4
	Семінар 5. <ul style="list-style-type: none"> • Підходи до визначення інтелекту. • Моделі структури інтелекту (ієрархічні моделі; мультифакторна модель інтелекту за Терстоуном; модель структури інтелекту за Гілфордом; ретикулярна факторна модель інтелекту за Кеттеллом). • Історія дослідження стандартних показників інтелекту. Показник IQ. • Чинники, що впливають на рівень вимірюваного інтелекту. 	2
Лекція 7-9	Психодіагностика особистості <ul style="list-style-type: none"> • Етапи розвитку діагностики особистості (філософськолітературний, клінічний, експериментальний). • Методики діагностики особистості. • Тест MMPI. Тест «Міні-мульти». Характеристика базисних шкал. • 5-ти факторна модель особистості. Опитувальник «Велика П'ятірка». Характеристика шкал психодіагностичного тесту (ПДТ). • 16- факторний особистісний опитувальник Р.Кеттела. Аналіз взаємозв'язків сукупності факторів у різних блоках. 	6

	<p>Семинар 6-7.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Особистісні опитувальники і теорії особистості.</i> • <i>Різновиди особистісних опитувальників.</i> • <i>Форми запитань і представлення результатів в особистісних опитувальниках.</i> • <i>Проблема достовірності особистісних опитувальників: загальна характеристика.</i> • <i>Фальсифікація та установка на відповідь в особистісних опитувальниках.</i> • <i>Розуміння питань та мінливість відповідей в особистісних опитувальниках.</i> • <i>Психометричний парадокс.</i> • <i>Чинники, що детермінують відповідь в особистісних опитувальниках.</i> • <i>Проблема вимірювання особистості в сучасній психодіагностиці.</i> 	4
<p>Лекція 10-11</p>	<p>Проективна психодіагностика</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Проекція як психологічний феномен. Особливості проективних методик.</i> • <i>Проективна гіпотеза та її реалізація у проективних методиках.</i> • <i>Адитивні методики: «Незавершені речення» Д.Сакса – С.Леві, «Хто Я?» М.Куна – Т.Мак-Партланда;</i> • <i>Методики інтерпретації (ТАТ, САТ, тест фрустрації С.Розенцвейга, тест Р.Жиля);</i> • <i>Методики імпресії (тест М.Люшера, тест Л.Сонді);</i> • <i>Експресивні методики («Кінетичний малюнок сім'ї», «Малюнок дерева», «Неіснуюча тварина»).</i> 	4
	<p>Семинар 8.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Поняття проекції у психодіагностиці. Різновиди проекцій.</i> • <i>Обґрунтування проективного підходу до діагностики особистості.</i> • <i>Несвідоме як предмет проективної діагностики.</i> • <i>Роль стимулу в проективних методиках.</i> • <i>Класифікація проективних методик.</i> • <i>Проблема „об'єктивності” та достовірності проективної діагностики особистості в сучасній психодіагностиці.</i> 	2
<p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПСИХОМЕТРИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОДІАГНОСТИКИ: ТЕХНІЧНІ І МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ КОНСТРУЮВАННЯ ТЕСТІВ</p>		
<p>Лекція 12-14</p>	<p>Психометричне проектування: основні етапи конструювання тестів</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Стратегії конструювання тесту.</i> • <i>Основні етапи конструювання тесту. Специфікація тесту. Розробка завдань. Оформлення тесту. Розроблення інструкції. Пілотажне дослідження. Перевірка ефективності. Остаточна версія тесту. Стандартизація тесту.</i> 	6
	<p>Семинар 9-10.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Теоретичне обґрунтування та визначення мети і призначення майбутнього тесту.</i> • <i>Визначення кількості завдань тесту (специфікація тесту).</i> • <i>Розробка завдань тесту: змістовні особливості, типи та установочна природа відповідей.</i> • <i>Вимоги до оформлення бланків тесту.</i> • <i>Етап пілотажного дослідження.</i> • <i>Аналіз завдань тесту: визначення дискримінативності та ефективності.</i> • <i>Визначення надійності тесту.</i> • <i>Проблема визначення валідності тесту.</i> 	4

	<ul style="list-style-type: none"> • Факторний аналіз як етап конструювання тесту. • Стандартизація тесту. 	
Лекція 15-16	Особливості конструювання особистісних опитувальників <ul style="list-style-type: none"> • Специфіка конструювання опитувальників особистості. • Основні вимоги і правила конструювання особистісних тестів. • Проблема визначення тестових норм. • Проблема валідизації особистісних опитувальників. • Особливості застосування факторного аналізу при конструюванні особистісних опитувальників. 	4
	Семінар 11. <ul style="list-style-type: none"> • Проблеми конструювання особистісних опитувальників. • Змістовна відповідність питань/ тверджень теоретичному конструкту. • Вимоги до формулювання питань/ тверджень особистісних опитувальників, можливі помилки та шляхи їх усунення. • Визначення типу відповідей. • Усунення впливу установок на відповідь. • Визначення тестових норм для особистісних опитувальників. 	2
Лекція 17-18	Особливості конструювання тестів інтелекту та здібностей <ul style="list-style-type: none"> • Специфіка конструювання тестів інтелекту та здібностей. • Вимоги до інструкції для тестів інтелекту і здібностей. • Вибір типу завдань. Впорядкування завдань. • Визначення тестових норм і валідизація тестів інтелекту. 	4
	Семінар 13. <ul style="list-style-type: none"> • Проблеми конструювання тестів інтелекту та здібностей. Вимоги до інструкції для тестів інтелекту і здібностей. • Особливості формулювання та зміст завдань для тестів інтелекту; для тестів спеціальних здібностей і досягнень. • Проблема випадкового вгадування правильної відповіді. • Проблема валідизації тестів інтелекту і здібностей. • Визначення тестових норм для тестів інтелекту і здібностей. 	2
Лекція 19-20	Особливості конструювання тестів інших типів <ul style="list-style-type: none"> • Проблеми конструювання об'єктивних тестів. • Особливості конструювання проєктивних тестів. Проблема валідизації проєктивних тестів. • Особливості конструювання тестів мотивів, настрою і станів, аттитюдів. Проблема валідизації і визначення тестових норм. 	4
	Семінар 13. <ul style="list-style-type: none"> • Принципи конструювання об'єктивних тестів. Зміст і типи завдань. • Визначення тестових норм для об'єктивних тестів. • Принципи конструювання проєктивних тестів. Підбір стимульного матеріалу. Проблема валідизації. • Особливості конструювання тестів мотивів. • Особливості конструювання шкал настрою і станів • Особливості конструювання методик вимірювання аттитюдів. 	2
	Семінар 14. Модульна контрольна робота	2

- Здобувачі виконують завдання відповідно до тематичного плану дисципліни. Пропонується два типи проєктних завдань на вибір, для виконання яких здобувачів об'єднують у групи по 3 особи.
Детальна інструкція щодо порядку виконання і оформлення самостійної роботи розміщена у команді дисципліни «Психодіагностика» у системі Microsoft Teams.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Поняття психодіагностики. Предмет і структура психодіагностики.
2. Галузі використання психодіагностики.
3. Зробіть порівняльну характеристику психодіагностики та диференційної психології.
4. Зробіть порівняльну характеристику психодіагностики та психологічної оцінки.
5. Зробіть порівняльну характеристику психодіагностики та психометрії.
6. Охарактеризуйте витоки психодіагностики як науки (Гальтон, Біне, Кеттел, Спірмен).
7. Охарактеризуйте історію розвитку психодіагностики інтелекту.
8. Охарактеризуйте історію розвитку „особистісної” психодіагностики.
9. Охарактеризуйте історію розвитку „проективної” психодіагностики.
10. Охарактеризуйте історію становлення психодіагностики як галузі.
11. Визначте специфічні риси психодіагностичного методу.
12. Дайте загальну характеристику основних діагностичних підходів. Наведіть приклади.
13. Визначте та охарактеризуйте основні сфери застосування психодіагностичних методик.
14. Поняття тесту. Тест як основний інструмент діагностики
15. Охарактеризуйте різновиди тестів. Наведіть приклади.
16. Комп'ютеризовані і комп'ютерні тести.
17. „Об'єктивні” тести особистості.
18. Проблема адаптації зарубіжних тестів.
19. Поняття психологічного діагнозу.
20. Визначте і охарактеризуйте основні напрямки у роботі психодіагноста (за Я.Рейковським).
21. Визначте та охарактеризуйте основні помилки психологічного діагнозу. Наведіть приклади.
22. Дайте загальну характеристику етапу збору даних.
23. Охарактеризуйте основні різновиди психодіагностичних ситуацій.
24. Дайте загальну характеристику етапу переробки інформації.
25. Дайте загальну характеристику етапу прийняття рішення.
26. Охарактеризуйте рівні діагностичних висновків.
27. Перерахуйте та коротко охарактеризуйте типи психологічного діагнозу.
28. Охарактеризуйте етичні принципи психодіагностичного дослідження.
29. Поняття інтелекту. Визначте основні підходи до визначення інтелекту.
30. Наведіть основні положення на яких базується психометрична модель інтелекту.
31. Охарактеризуйте ієрархічні теорії структури інтелекту.
32. Охарактеризуйте модель структури інтелекту за Терстоуном.
33. Охарактеризуйте модель структури інтелекту за Гілфордом.
34. Охарактеризуйте модель структури інтелекту за Кеттеллом.
35. Охарактеризуйте модель структури інтелекту за Айзенком.
36. Охарактеризуйте модель структури інтелекту за Стернбергом.
37. Назвіть різновиди тестів, якими вимірюється інтелект, наведіть приклади до кожного різновиду.
38. Охарактеризуйте стандартний показник IQ. Розподіл тестових оцінок інтелекту.
39. Визначте основні фактори, що впливають на рівень вимірюваного інтелекту (показник IQ).
40. Визначте основні проблеми вимірювання інтелекту, які існують на сучасному етапі у психодіагностиці.
41. Охарактеризуйте різновиди особистісних опитувальників. Наведіть приклади до кожного різновиду.
42. Охарактеризуйте можливі форми запитань у особистісних опитувальниках. Наведіть приклади.
43. Охарактеризуйте можливі форми представлення результатів особистісних опитувальників.
44. Розкрийте суть основних установок на відповіді та визначте способи їх подолання.
45. Охарактеризуйте проблему розуміння питань та мінливість відповідей в особистісних опитувальниках.
46. Визначте суть психометричного парадоксу.

46. Визначте основні фактори, які детермінують відповідь в особистісних опитувальниках.
47. Визначте основні проблеми вимірювання особистості, які існують на сучасному етапі у психодіагностиці.
48. Поняття проєкції у психодіагностиці. Передісторія проєктивної діагностики.
49. Несвідоме та проєктивні методики.
50. Охарактеризуйте основні риси проєктивного підходу у психодіагностиці.
51. Охарактеризуйте основні різновиди проєктивних методик, наведіть приклади до кожного різновиду.
52. Визначте роль стимулу у проєктивних методиках.
53. Охарактеризуйте основні особливості етапу визначення кількості завдань тесту та етапу розробки завдань тесту.
54. Охарактеризуйте основні вимоги до оформлення тесту.
55. Охарактеризуйте особливості пілотажного дослідження та основні особливості етапу аналіз завдань тесту.
56. Визначте та охарактеризуйте основні процедури визначення надійності тесту.
57. Визначте та охарактеризуйте основні процедури визначення валідності тесту.
58. Визначте та охарактеризуйте основні процедури стандартизації тесту.
59. Визначте основні проблеми конструювання особистісних опитувальників.
60. Визначте основні вимоги до формулювання питань (тверджень) для особистісних опитувальників.
61. Визначте прийоми усунення впливу установок на відповідь при конструюванні особистісних опитувальників.
62. Визначте та охарактеризуйте особливості змістовної наповненості питань (тверджень) при конструюванні особистісних опитувальників.
63. Визначте основні принципи конструювання об'єктивних тестів.
64. Визначте основні особливості конструювання проєктивних тестів.
65. Визначте основні особливості конструювання тестів мотивів.
66. Визначте основні особливості конструювання шкал настрою і станів.
67. Визначте основні особливості та вимоги до конструювання тестів аттитюдів.
68. Охарактеризуйте особливості конструювання тестів інтелекту та здібностей.
69. Визначте та охарактеризуйте вимоги до інструкції при конструюванні тестів інтелекту.
70. Визначте специфіку побудови (підбору) завдань для тестів інтелекту.
71. Охарактеризуйте основні вимоги до змістовного наповнення завдань для тестів спеціальних здібностей і досягнень.
72. Визначте основні проблеми при виборі типу завдань та опишіть правила впорядкування завдань тестів інтелекту.
73. Розкрийте сутність проблеми випадкового вгадування правильної відповіді. Визначте основні способи боротьби з цією проблемою.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Бушуєва Т.В. Психодіагностика. Ніжин : Видавець Лисенко М.М., 2016. 504 с.
2. Галян І.М. Психодіагностика. Київ : Академвидав, 2009. 464 с.
3. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Київ : Слово, 2009. 464 с.
4. Поліщук С. Методичний довідник з психодіагностики. Суми : Університетська книга, 2019. 442 с.
5. Anastasi A., Urbina S. Psychological Testing (7th edition). Pearson, 2016. 656 p.
6. Cooper C. Psychological Testing: Theory and Practice. London : Routledge, 2018. 368 p.
7. Kline P. A Handbook of Test Construction: Introduction to Psychometric Design. London : Routledge, 2015. 274 p.

Додаткові

1. Бушуєва Т.В. Проведення психодіагностичного обстеження. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. 94 с.
2. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
3. Зливков В.Л., Лукомська С.О., Федан О.В. Психодіагностика особистості у кризових життєвих ситуаціях. Київ : Педагогічна думка, 2016. 219 с.

4. Кухар Л.О., Сергієнко В.П. Конструювання тестів. Луцьк, 2010. 182 с.
5. Anastasi, A. What do intelligence tests measure? In Anderson, S.B.; Hemlick, J.S. (eds.). *On Educational Testing: Intelligence, Performance Standards, Test Anxiety, and Latent Traits*. San Francisco, CA: Jossey-Bass, Inc., 1983. P. 5-28.
6. Ardila A. Cultural values underlying psychometric cognitive testing. *Neuropsychology Review*. 2005. № 15(4). P.185-195.
7. Downing S.M., Haladyna T.M. Handbook of Test Development. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., 2006. 793 p.
8. Karelin P. The Experience of the Design of the Survey “The Configuration of Psychological Boundaries of Personality”. *Psychological Prospects Journal*. 2017. №29. P. 92-104.
9. Nielsen T.R. Cognitive Assessment in Culturally, Linguistically, and Educationally Diverse Older Populations in Europe. *American journal of Alzheimer's disease and other dementias*. 2022. № 37. 15333175221117006.
10. Tellegen, A., Waller, N. G. Exploring personality through test construction: Development of the Multidimensional Personality Questionnaire. In G. J. Boyle, G. Matthews, & D. H. Saklofske (Eds.). *The SAGE handbook of personality theory and assessment*. 2008. Vol. 2. P. 261-292.